

Előfizetési ár:

Egész évre 4 K.
Fél évre 2 K.
Negyed évre 1 K.
Egyes szám 20 f.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Kiadja az Orsz. Erdészeti Egyesület
Budapest, V. Alkotmányutca 6. sz.)

Felelős szerkesztő:

TÖRÖK SÁNDOR m. k. erdőmester,
erdőőri szakiskolai igazgató.

AZ ERDŐ

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmondsor vagy annak helye 40 f. Egész oldal 40 K. Fél oldal 20 K. Negyed oldal 10 K. Nyolcad oldal 5 K.

Többszörös megjelenés esetén engedmény megegyezés szerint.

Előfizetők részére az álláskinálat és kereslet rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

Az előfizetési ár „Az Erdő kiadóhivatala” címén Temesvár-Belváros, Uhrmann Henrik papirkereskedése, küldendő.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „Az Erdő” szerkesztőségéhez, — Temesvár 3, Vadászerdői erdőőri szakiskola.

Az Erdő munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erd. Egyes. által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Tartalom:

... y ... y.: Az erdőőr és a természet.

Gaal Károly: Erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök, valamint erdőszolgák nyugellátásának megoldása az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár keretében. (Folytatás).

Különfélék.

Az 1906. év őszén megtartott erdőőri és vadőri szakvizsgák. (Folytatás).

L.: Serétes töltények készítéséről. (Folytatás).

Hasznos tudnivalók.

Erdőőri kinevezések.

Kérelem.

Levélszekrény.

Kedvezmény.

Pályázati hirdetések.

A tárczában:

Omega: Éjjel.

Pálosi Dénes: Anton és Jancsi vadőrök. (Folytatás).

K é p ü n k:

A 6. oldalon: A vadászerdői m. kir. erdőőri szakiskola.

Az erdőőr és a természet.

Írta: ... y ... y.

I.

Valamennyi pálya között bizonytalannal az erdőőri pálya az egyedüli, amelyen a kötelességének és nem ritkán súlyos feladatok teljesítésére való lörekvésének lelkiismeretesen megfelelni igyekvő férfi ugyanott, ahol a kenyérszerző szolgálat fáradalmait érzi vállaira neheznedni — az ezek elviselésére képesítő szellemi és erkölcsi lelkesítést is feltalálhatja.

Az időjárás viszontagságai ellen megvédi a megfelelő ruházat, hűséges fegyvere biztosítja számára az életvédelmet, de szívének-lelkének sokszor gondokkal terhes fáradtságára üdítő megnyugtatót, a testre is átszármazó lelki erőt senki

és sehol oly fenségesen, oly halalmasan át nem érezheti, mint az erdőőr az erdőben, ebben a gondoskodására bizott faoszlopos nagy templomban, ha nyitott szemmel, éber szellemmel nézi mindazt, amit maga körül lát; s ha útjára nemcsak a szolgálati felszereléseit viszi magával, hanem háza ajtaját betéve a Mindenható iránt érzett mély áhitattal s a természet fenséges pompája iránt eltelt lelkes imádatlall indul kerületébe: — szívesen elkisérem védkerületének leglátványosabb határáig is, hogy útközben a természet aranybetűs könyvének egy-egy lapjára tereljem figyelmet.

A magas hegyekkel övezett fővölgy felső vízkörnyékének egyik legszebb mellékvölgyében, a Kiság nevű patakknak a Nagygába torkolásánál a tágas völgy kissé partosabb helyén terül el az Őzret tisztás. Itt áll az erdei lak.

Hosszabb ideig tartó kihalás és ennek nyomában járó erdőművelés tette szükségessé, hogy ide, ennek az erdőrésznek mintegy gazdasági közepére épüljön a ház, amely nemcsak erdővédelmi és más egyéb szolgálat szempontjából van a legmegfelelőbbben elhelyezve, de fekvése is oly szép, oly vadregényes. hogy lakói legkevésbé sem érzik és nem bánhatják, a miért egy kissé messzebb estek a világ forgatagától.

A vidék legfestőibb pontja azonban a háttérben húzódó hegyláncolatnak legmagasabb csoportja: a Kővár havas, a melynek 2000 méter magas csúcsán a kopár sziklák és csupasz kövek egészen olyan formán vannak egymásra halmozódva — csoportosulva, mintha ősrégi óriási nagy lovagvár összedől romjai volnának. Ezek mögött tűnik le nyári alkonyatkor a nyugvó nap tányérja; s a mig az erdei lak körül már

a közelgő esthomály kezdő sötéllő szárnyait bon-
togatni, addig odafent a lovagvár tűzben égő
romjaitól még egy utolsó öleléssel búcsúzik a
napkirály ő felsége, hogy azután biborpalástjába
burkolva egészen eltűnjön szemünk elől.

. . . Mint a tűnő esti nap, úgy hagyott el
bennünket a szép nyár, el a leveleit hullató ősz,
a félévi napot élő természetnek ez a pirosuló
alkonya is, — hogy a termelés munkájában
kimerült őserő a hosszú téli évszak alatt meg-
pihenjen . . .

Letérve tisztásunkról az erdőbe vezető ös-
vényre, tekintetünk önkénytelenül végig fut a
hosszú völgy emelkedő hullámos oldalain, amint
meglátjuk azt a falánt, melyet télapó oly élesen
leszabott a tetők haragos zöld fenyvesei — és a
lombját vesztett hamvas-szürke bükkös között.
Csak a Kővár havas lehetne még kopárabb, sziklás
orma még kiellenőbb: mert vállairól az övező
havasi pázsitot és virágszőnyeget is már régen
elvesztette, ha ugyan őt szemünk elől a már jó
ideje odatelepedett felleglábor el nem takarná.
Nem is olyan régen történt, hogy vihar ő ke-
gyelme megbékülhetetlen haraggal rontott a szikla-
várnak, hogy falain — amint azt már oly nagyon

Éjjel.

Ira: Omega.

Leszáll az alkonyat szürke fátyolszárnya.
Egyre tovább terjed, sötétebb lesz árnya;
Fűt, fát, mindent befed.
Égő fellegek közt lehanyatlak a nap,
Eltűnő sugári mindent elragadnak
S itt hagyják az éjet.

Csend van. Nem zörög már az erdő avarja;
Néma nyugodalmát semmiféle zavarja
Arra elmenőben.
Csak a szellő sóhajt néha a fákon át,
Mintha bolygó szellem követelné jogát
A mély temetőben.

Megrázza rá a fa lombkoronás fejét.
Bolongó lombjai felverik a setét
Éjszakának csendjét
S hosszasan susognak, mintha egy elítelt
Bánatról sugnának, mitől a táj kiholt
És pusztá a vidék.

sokszor, sok megszámlálhatatlan esztendő óta
hasztalanul próbálgatja: — réseket törhessen.
Zúgó vad ereje nyomán, mint szennyes uszály
szágunldottak a terhes fellegek, s meg-meg akadva
az útlukat álló gerinceken, rázogatóva, libegtetve
szórták le magukról a nekünk oly kedves — a
szürke almot oly szép tiszta fehérén betakaró
hópihéket . . .

Utunk célja ez alkalommal a másfélórára eső
vágásba vezet, a hol most veszik kezdetüket a
fenyőszálfáknak leeresztésével és vontatásával járó
munkálatok. — Az itt foglalkozó munkások és
fuvarosok zöme még előtte való nap ment fel a
völgyaljban épült új vontató uton — engem
azonban az a körülmény, hogy a hajnali órákban
felsiető néhány lemaradt munkás a hegyoldalon
vezető rövidebb ösvény nyomát annyira meg-
törte, hogy azon mi is elég könnyen s így rövi-
desebben érhetünk a helyszínére, mintha a ka-
nyargós völgy útján maradtunk volna: inkább arra
csábított, hogy ezt a jártabb közlekedési vonalat el-
hagyva az erdő sűrűjének vágjunk neki. Máskülön-
ben nemcsak azért szeretem, ezt a még nyáron
is meglehetősen rejtett ösvényt, mert erre hama-
rább; hanem inkább azért, mert legnagyobbbrészt

Aztán elhallgatnak. Fájó némaságba
Hal bele minden zaj: a nagy éjszakába
Csak a szív hangja vér.
S mintha föld-színétől magas messzeségig
Az istenség lelke áradozna végig:
Ihletett az ember . . .

Feljön a holdvilág. Méla arezulatja
Szakadt fellegek közt merengve kutatja
A megölt nap sírját.
Ezüstös könnyei hosszú, fényes ívben
Peregnek a földre az éj sötétjében
S fénynyel telesíriák.

Reszkető holdfényen, távol a domb megől,
Hol a berek halma lankás mezőbe dől,
Felsír a furulya.
Lobogó tűz mellett ott hever a pásztor;
Kezében furulya, próbálgatja párszor —
S epedezve fúja.

Szelid furulyája belesír az éjbe,
Minthogyha a lelkét lehelné beléje,
Vagy a mi bú bántja . . .
Alant a faluban, zsüpfedeles házban,
Zsüpfedeles házban, ereszes tornácban
Úgy megsír egy lányka.

gyönyörű szálas, nagy erdön visz át, ahol még ilyenkor is, amidőn a természet téli álmát alussza s a néma csendben minden kihaltnak tetszik, sok mindenféle természeti jelenség köti le érdeklődésünket, csak egy kissé figyelmesebben szemlélődünk.

Mert nem szándékom ezúttal arról szólni, hogy ott fent a vágásban esetleg mi munka és feladat vár az erdőre. Hiszen olyannak ismerem utársamat, aki hivatali főnöke utasításainak teljesítésében lelkiismeretes eljárást, másrészt pedig kellő gyakorlati szakképzettséggel párosult lelkes buzgalmat fejt ki, s aki tudatával bír annak, hogy a szolgálatban tanusított jó igyekezet nem csupán a felebbvalói megelégedés és elismerés biztató melegével tölti be az önérzetes férfi lelkét — hanem az erkölcsi élvezetek legnemesebbét, a kötelességek pontos és lelkiismeretes teljesítésének nemes öntudatát ébreszti fel benne. Épen azért, mert ilyennek ismerem, s mert tudom, hogy nagy érdeklődéssel kíséri erdei járáskeletésünk minden mozzanatát: valahányszor együtt járunk — tehát nemcsak most, ezen az utunkon, de majd más alkalommal is, amikor például a csemetekertek felett tartunk szemlét, vagy ha majd

a havasi legelőre s egyszer-egyszer a Kővár csúcsára fog hivatásunk és dolgunk elvezetni, beszélgetésünk során nem annyira a szorosán vett erdőgazdaság kérdéseit óhajtom érinteni, hanem inkább a csodás természet életvilágába vetett bepillantással a szakképzett erdőőr ismereteit gyarapítani s azok kereteihez mértén a természeti ismeretek iránt való érdeklődést kívánom felszínen tartani. S mialatt az erdőgazdaságot illető szorosabb értelemben vett szakkérdések sokféle helyi vonatkozásban, az időszerűség sorrendje szerint e lapok más helyén fogják ismeretterjesztő áldásos működésüket kifejteni — a mi beszélgetésünk tárgyát épen az erdőgazdasággal kapcsolatos és azon minden irányban átszövődő általánosabb természeti dolgok és ismeretek fogják képezni.

Erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök, valamint erdőszolgák nyugellátásának megoldása az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár keretében.

Írta: **Gaal Károly.**

(Folytatás).

Tegyük fel, hogy egy munkaadó erdőőrt 3-szoros tagsággal biztosítja az I. csoportban, amelyből 2-szeres tagságot, vagyis 20 K 80 ft a sajátjából fedez, a har-

Anton és Jancsi vadőrök.

Írta: **Pálosi Dénes.**

(Folytatás).

Az öreg grófon volt a sor s kérte a társaság, hogy tegyen eleget a közkíváratnak. Nem kérte magát sokáig, sőt látszott rajta, hogy örömmel ragadja meg az alkalmat s tán várta is, mert a mit el akar mondani, arra büszke.

Nos uraim, nekem is van egy hazai történetem, de mielőtt elmondanám, engedjék meg, hogy a hallottakra egy kis megjegyzést tegyek. Én nem hiszek az ilyen hűségben, pontosságban, lelkiismeretességben, önfeláldozásban, mert e tulajdonságok megnyilatkozásának legtöbbször érdek, pénz, dicséret, hiúság, önzés az indító oka. Az a szolga pénzért szolgál s tudja, hogy ha jól végzi munkáját még többet kap, s tán hiúsága is ki lesz elégítve, a többi előtt dicséretet kap, vagy kitüntetésben részesül.

Az érdek nélküli szolgálat előttem mindennél becsesebb. A barát lovagiasságból veszélynek teszi ki magát, de értékéből levon az, hogy a világ ítéletének alakítása vezette tettét, a szolga megmenti életünket, de ott seltenkedik, — vagy előtte vagy utána, — a jutalom reménye. Én azonban találtam olyan emberre, kiről meg vagyok győződve, hogy hátsó gondolat, tehát jutalom reménye nélkül, tisztán lelke sugallatát követve képes életét kockáztatni. Különböztetnén itéljen a társaság!

Verőfényes téli idő volt, nyomozásra jobbat kívánni

sem lehetett. A hó a vadnyomot tisztán mutatta. Hiuzt nyomoztam vadöröm kíséretében. A nyom egy százados dült fenyőnél eltűnt. A fenyő töve, a kiszakított földdel, kövekkel, gyökerekkel, kúszó növények száradt indáival, valóságos dombot, házikót képezett. E tönkeleghen könnyen meghúzódhatott akár egy tucat hiuz is. Lövésre készen vártam, míg vadöröm baltafokkal végig döngette a rejtek helyet. Eredmény semmi. Végül vadöröm bele lőtt a buckába. A lövésre mint ha villám ütött volna le, a törmelék szétesapódott s egy hatalmas örvös medve jelent meg. De a mi ritkaság számba megy, nem állott meg, nem nézett szét, hogy támadóját keresse, hanem óriási szökésekkel menekült. Meglepődésem miatt nem lőttem azonnal s mikor lőttem már messze járt a medve, de megsebeztem, mit a csapa mutatott.

Sajnáltam, hogy elhibáztam a medvét, mert ilyen örvös, hatalmas állatot még nem lőttem. Nyomoztuk is egy darabig, de láttam, hogy a sziklák közé irányította útját, ott pedig lehetetlen követni. Elveszett, le kellett mondani róla, bár nehezemre esett. Vadöröm három nap mulva meglepett az örvös bundájával.

Kérdésemre, hogy mikép jutott hozzá, azt felelte, hogy másnap tovább nyomozta s dögölve találta.

Csak később egy hónap mulva tudtam meg mástól, hogy vadöröm élet-halál harcot vivott a medvével, még pedig oly szokatlan módon, hogy az megérdemli az elmondást.

Vadöröm látta, hogy milyen nehezemre esik a szép bundáról való lemondás, elhatározta, hogy örömet

madikat pedig az érdekelt fél fizeti, ugy ezen egyén részére havi 30 K nyugdíjat és a különböző segélyek háromszorosát biztosította és megvédi munkaadó magát azon, valamely baleset folytán előállható költségektől is, amelyeket a sérült családja vele szemben követelhet, mert az ellen is biztosítva van.

Ha egy ily egyén a szolgálatát elhagyja, a könyvek neki kiszolgáltatandók — ezt a törvény szigorúan előírja — s újból szolgálatba álltáig maga fizeti, azontul pedig ismét új munkaadója törleszti a két könyv után esedékes tagsági díjat, míg ő csak egy után fizet.

Számolnia kell a munkaadónak ezen körülménnyel s ezen csekély költségtöbblettel eléri azt a reá nézve felette megnyugtató állapotot, hogy megelégedett s jövőjét biztosítva látó személyzettel bír, amely szolgálatát ennek folytán megbecsüli és lelkiismeretesen fogja végezni kötelességeit.

Ezen előbb esetelt nyugdíjbiztosítás csak a 14—35 éves korukra terjed ki, míg a 35 évnél idősebbek azt már nem élvezhetik, illetve nyugdíj részükre nem biztosítható. Módot nyújt azonban a törvény arra, hogy a maximális korhatárt meghaladottak részére is nyújthatassék némi segély és pedig: a rendes tagok III. csoportja szerint a 14—50 éves koruk részére legalább két évi tagság után 60—200 K-ig terjedő haláleseti segély biztosítható, amely megfelelő arányban annál nagyobb, minél fiatalabb korban iratkozik be az illető egyén a tagok sorába.

Ezen csoportba beléphet bárki 2 K felvételi díj

szerez nekem s más nap nyomozta a gyengén sebzett vadat, míg végre egy szűk sziklabarlang szájánál megszűnt a nyom. A bejárástól öt lépésre egy sziklalap fedezete mellett lesbe állott azzal az elhatározással, hogy kibőjtöli a medvét. De biz az sem aznap, sem éjjel, sem másnap délig nem sikerült, mert a medve nem mutatkozott. Akkor a kizavarást kísérelte meg.

Lárma, lövés, tüzelés, füstölés semmit sem értek. Türelme fogytán elhatározta, hogy betör az ismeretlen lakba s a gyáva lakót kihúzza akár élve — akár halva. De a bejárat szűk volta miatt, fegyverét nem vihette magával, csupán erős vadásztkését fogta fogai közé s számítva az eshetőségekre, kisebbik kabátját balkarjára csavarva, bemászott a nyíláson. Két-három kanyarulat után az odú kiszélesedett annyira, hogy felállhatott, de előtte a teljes sötétségben semmit sem látott. Háta mögött még volt egy kis szürkés világosság, de az csak vesztét okozhatta, mert így őt a vad hamarabb észreveheti mint ő a vadat. Mikor ezt elgondolva, épen egy kis oldalnélyedésbe húzódott, hogy a támadás rohamától némileg fedve, óva legyen, irtózatossá válna az üreg hátsó sötét részéből előtört a kinzott-sebzett vad.

Vadöröm, ki különösen a veszély pillanatában rendkívül gyorsan találja fel magát, a medve támadása elől leguggolással menekült, de ugyanakkor késével felhasította az állat hasát s annak két hátsó lába között kicsúszva az üreg sötét részében húzta meg magát, így

befizetése után; az évi tagsági díj 2 K 60 f., mely életfogytig fizetendő, azonban ezen csoportban legfeljebb két könyv váltható.

A segélyek a következők:

14—20 éves korig	könyvenként	200 K
21—25 „	„	170 „
26—30 „	„	150 „
31—35 „	„	125 „
36—40 „	„	100 „
41—45 „	„	80 „
46—50 „	„	60 „

A IV. csoport, a kitűzött életkor elérésére biztosít 65—215 K-ig terjedő segélyt, mely megfelelő arányban annál nagyobb, minél később tölti be az illető a belépéstől számítva azt az életkort, melyet a segély esedékességének időpontjául kitűzött, 10 évnél rövidebb és 24 évnél hosszabb időt kitűzni nem lehet.

Ebbe a csoportba bárki is beléphet akárhány éves, a felvételi díj 2 K, az évi tagsági díj pedig 5 K 20 f., mely utóbbi a biztosított korig, illetve a kitűzött időn át fizetendő. Könyv ezen csoportban akárhány is váltható. A biztosítható összegek a következők:

Ha valaki 10 év elteltével tölti be a kitűzött életkort,	akkor	65 K
„ „ 11 „ „ „ „ „ „ „ „	„	75 „
„ „ 12 „ „ „ „ „ „ „ „	„	80 „
„ „ 13 „ „ „ „ „ „ „ „	„	90 „
„ „ 14 „ „ „ „ „ „ „ „	„	100 „
„ „ 15 „ „ „ „ „ „ „ „	„	110 „
„ „ 16 „ „ „ „ „ „ „ „	„	120 „

valóságos helyesere történt a vadör előnyére, mert most már ő is látta ellenfele minden mozdulatát. A medve fel sem vette a hasítás kellemetlen voltát, újból támadott. Ordítva, két lábon állva, száját kitérve, rohant ellenfelére.

Vadöröm nyugodtan bevárta s a medve tátott szájába nyomta teljes erővel beburkolt karját, de ugyanakkor a medve is jobb első lábával lapockán fogta őt s bal mancsának is kereste a megfelelő helyet, de mielőtt az sikerült volna, a kés egy hatalmas kanyarulattal elmetsette a felső-tartó izmokat és benuktan hullott alá a balláb. Annál kellemetlenebb volt a jobb mancs csiklandozása, de ezen egyelőre nem tudott segíteni a vadör. Egyik karját benn kellett tartani a vad szájában, a másik a kést kezelte. Menekülni úgy sem akart, hisz önszántából ment be a veszedelmes állathoz. A kés győzött, több dőfés után egy jól irányzott szúrás a szív felső üterét teljesen átvágta s hőrgöve esett össze a medve.

Ideje is volt, mert a vadör heves fájdalmat érzett lapockáján, meg aztán az emberi erő mégis csak kisebb, mint egy két és fél mázsás fenevadé. Eddig szól az esemény s ezt idegenektől tudtam meg, vadöröktől, kiknek borozgatás közben mondta el vadöröm. Előtte elhallgatta, tehát nem jutalomért, ajándékért cselekedte, pajtásainak elmondja, mert azok borközi állapotban hengecetek előtte több cifra vadászkalanggal, melyeknek hősei természetesen maguk valának. E hivalkodás bántja

Ha valaki 17 év elteltével tölti be a kitűzött életkort, akkor	130 K
" " 18 " " " " " " " " " "	140 "
" " 19 " " " " " " " " " "	150 "
" " 20 " " " " " " " " " "	160 "
" " 21 " " " " " " " " " "	175 "
" " 22 " " " " " " " " " "	190 "
" " 23 " " " " " " " " " "	200 "
" " 24 " " " " " " " " " "	215 "

Amint tehát ezekből látható, a III. és IV. csoportban sem nyugdíj, sem pedig baleseti segélyek nem biztosíthatók.

Mindazonáltal megnyugtatólag hatna a 35, illetve 50 éves kort meghaladt erdőéri személyzetre, ha munkaadójuk őket, miután előrehaladt koruk miatt nyugdíjra már nem biztosíthatók, illetve az I. vagy II. csoportjába a rendes tagoknak már fel nem vehetők, részükre a III. vagy IV. csoportbeli kedvezményekel biztosítanák, mert elhalálozásuk alkalmával hátramaradt családjuk mégis csak részesülne némi segélyben.

A többször említett törvény a baleseti segélyek egyszerű biztosítására még a rendkívüli tagok csoportját is létesítette, amely csoportban egyedül baleseti segélyek biztosíthatók, vagyis ingyen gyógykezelés, ezenkívül egy hétnél tovább tartó munkaképtelenség idejére 60 napon belül napi egy korona, azontul életfogytáig havi 10 K segély, baleset miatti halál esetén 400 K segély a család részére, ha pedig család nem maradt, 100 K temetkezési segély fizetetik.

Ezen csoportban évről-évre kell jelentkezni a felvételre, felvételi díj nem fizetendő, a tagsági díj évi 1 K.

a fiút s elárulja magát, de biztos vagyok, hogyha csak sejti is, hogy hozzám juthat az eset híre, egy szót sem szól.

Nos uraim! Itéljenek! Egy szolga megmenti urát s ő sebektől borítva hetekig szenved, a másik urának egy ellesett óhajására minden tétovázás nélkül neki megy a biztos életveszélynek, melyet dicsőségesen legyőzve, kielégíti ura vágyát, de letagadja hősiességét, mert fél a jutalmazástól, mely más színben tüntetné fel az egész eseményt. Már pedig a zsebnek ne legyen semmi köze a szív érzéseire, így gondolkozott s így cselekedett vadőröm.

S ez a vadőr egy Jancsi nevű magyar fiú, kit lesz szerencsém az uraknak bemutatni.

A társaságnak különösen két tagját, a két lordot izgaták a Jancsirról elmondott, személyes bátorságra valló cselekmények, s kézzorongatások között ígértették meg a házi urral, hogy azt a bizonyos »Jancsi urat« nekik mutassa meg, mert ők kezét akarnak vele fogni, s kinevezik őt tiszteletbeli angolnak.

A házi úr mosolyogva jegyezte meg, hogy Jancsi magyar voltát aligha adná oda bármiféle másért, s bizonyos vagyok benne, hogy inkább marad itthon vadőrnek, minthogy Angliába menjen lordnak.

A lakoma után nyugalomra tértek a vendégek s a hallottak után vadász-szenvedélyük felizgatódott úgy, hogy közülök kevesen-keveset aludtak. Bő reggeli után türelmetlenül ültek a pagonyokba vivő kocsikra.

A rendkívüli tagok sorába azonban az 1900. évi XVI. t.-cz. 2. §-a szerint csak az 1898. II t.-cz.-ben körülírt munkásigazolvánnyal bíró egyén vehető fel, akárhány éves is.

Az a munkaadó, kinek erdőéri személyzete között a törvényes korhatárt túlhaladott alkalmazottai vannak, miután nyugdíjat részükre nem biztosíthat, illetve magas életkoruk miatt az I. vagy II. csoportba őket be nem írhatja, hogy némileg mégis gondoskodhassék róluk, jól teszi, ha részükre vagy a III. csoportbeli vagy a IV. csoportbeli segélyt többszörösen biztosítja, vagy ami talán még inkább megfelelne s amennyire koruk megengedi, őket a III. csoportba két, vagyis a megállapított legnagyobb számú könyvvel s néhány a IV. csoportba váltandó könyvvel véteti fel, mert ezen módon az illető családja halál esetén a III. csoportban biztosított segélyt kapná, tehát a család sem maradna a kenyérkereső elhunytával teljesen segély nélkül, míg a IV. csoportban biztosított segélyek a biztosított által kitűzött és elért idő elteltével, talán a szolgálatból való kilépés alkalmával némi támaszt nyújtanának.

Hogy azonban a túlhaladt életkorú alkalmazottak részére a baleseti segélyek is biztosíthatassanak, azok a III. és IV. vagy mintkét csoportba történt felvételükön felül évenként a rendkívüli tagok sorába is felveendő: volnának, feltéve, hogy az előírt munkásigazolvány birtokában vannak, amely igazolványokat az illetékes közvélemény előjáróságok jogosítvák kiadni.

A felvételre nézve a többször idézett törvények

Antonnak és Jancsinak egyedüli feladatuk az volt, hogy a sebzett fővadat megkeressék. A cserkészésben mindenik úrnak saját vadásza segédkezett.

Az Anton pagonyában, hol százakra menő jobbnáljobb aggancsár tartózkodott s állandóan megfigyelés alatt állva, rubrikákba szedve-osztva, jeleztetett, alig egynehány nyársas, egy pár abnormis, mutatta magát s a társaság lövés tétele nélkül ment át a Jancsi pagonyába, hol bő kárpoztásban volt része.

Fejedelmileg mulatott a kis társaság. Láttak-lőttek soha nem képzelt mennyiség- és minőségben. Csak egyedül az egyik herceg maradt levert, mert több kiváló erős példányt sebzett meg, szerinte halálosan, s az utánkeresés mégsem járt sikerrel, pedig Jancsinak, minden darab megtalált vadért egy császári aranyat ígért.

Az öreg gróf mosolyogva hallgatta a panaszt s megvigasztalta a herceget, hogy meglesz a trofea arany nélkül is. S oly biztosan ígérte ezt, hogy a herceg megnyugodott. Sejtette a gróf, hogy Jancsi megint turpiskodott, a vadat biztosan megtalálta, de sajnálta a trofeát a »svábatól«, mint ő szokott nevezni mindent, a mi német.

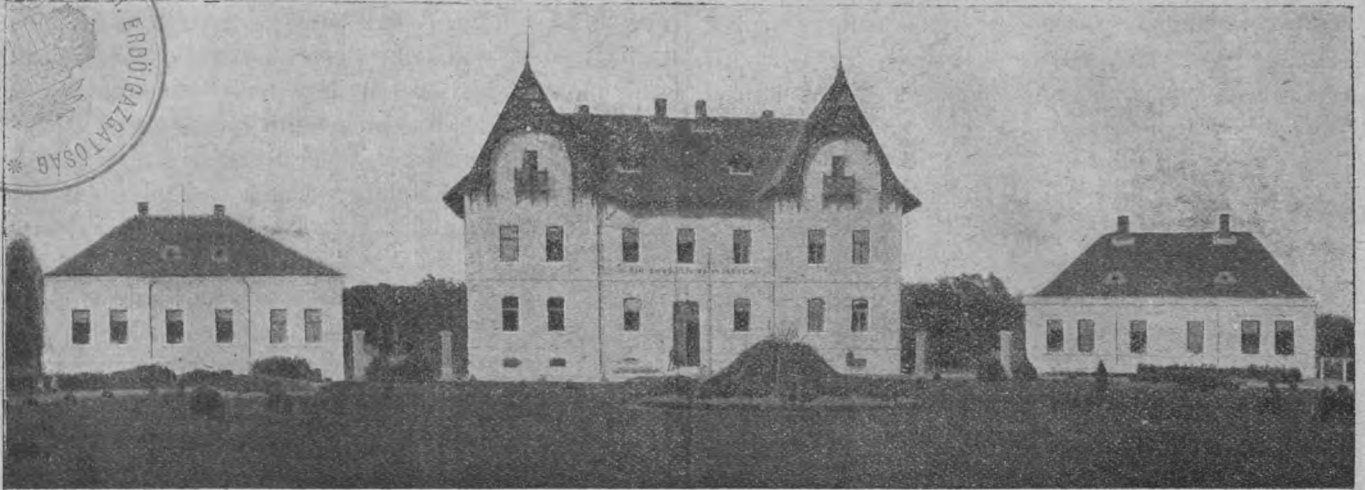
Másnap négy szemközt elfogta Jancsit, s elmondta neki, hogy a herceg olyan formát beszél, mintha a magyar vadőrök nem érnének egy ütöt taplót sem, nem tudnak megtalálni egy halálra sebzett vadat sem. Jancsiban a faji büszkeség fellázadt és sértődve tudatta

akként rendelkeznek, hogy a jelentkezéseket az illetékes községi elöljáróságok kötelesek elfogadni, melyek a felvételhez szükséges szabályszerű felvételi jegyzékekben felsorolandó adatok valódiságát is igazolni tartoznak.

Az elmondottak szerint tehát az erdőöri személyzetnek nyugellátási kérdése annyira, a mennyire meg volna oldva, csak igénybe kell venni a törvénynyújtotta kedvezményeket az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztárba való belépés által.

Különfélék.

Álló fatörzseknek, különösen a rendes viszonyok között fejlődött s vágásra érett szép hengeres növesű fenyőnek fatömegét igen egyszerű módon s nagyon megközelítő pontossággal kaphatjuk, ha a mellmagasságban mért átmérőjét magamagával szorozzuk s a szorzatot 1000-re osztjuk. Például 48 cm. vastag fa köbtartalma $(48 \times 48 =) 2304 \text{ m}^3$. Ezt az eljárást nem is a számadásokhoz való pontos köbtartalom meghalározására használjuk, de igen jó tájékoztató ott, ahol a helyszínén

A vadaszerdői m. kir. Erdőri szakiskola.

urával, hogy minden darab trofea megvan, de sajnálta attól az úrtól, ki aranyakat ígért s ki azt hiszi, hogy mindent meg lehet pénzzel szerezni.

A herceg megkapta a remek aggancsokat s kibékült Jancsival, de Jancsi nem ő vele s meg is mondta urának, hogy be nagy kár ezekért a szép aggancsokért, hogy idegenbe viszik. A gróf azonban tudta, hol fáj Jancsinak s meg is vigasztalta »Hagyd el Jancsi fiam, mert folyton és mindenütt pocskondiáznak minket a külföldön, de egyet el kell hogy ismerjenek, azt hogy a világon sehol sincs párja a magyar szarvasnak, ezért nem sajnálom azt a pár trofeát ezektől az idegen uraktól.« Így értelmezve Jancsi se sajnálta volna a többi-től, csak attól az egytől, kit telivér »sváának« tartott, de bölcsen elhallgatta gondolatát, melyet tovább nem is fűzhetett, mert ura sarokba szorította azzal a kérdéssel, hogy miféle ördögi praktikával csalta át az összes erős bikákat a másik pagonyból. Jancsi meg volt akadá, hazudni nem mert, az igazat pedig nem akarta megmondani, kibuvót keresett s nagy köhécseléssel olyan forma felvilágosítást adott, hogy a »szarvas büszke magyar állat, ami pedig magyar, még ha állat is, az nem szereti a »sváb« szót, a másik pagonyban pedig más szót nem lehet hallani, ezért szöktek el onnan a bikák.« A gróf jóízűen elnevette magát a Jancsi okoskodásán, görbe gazmondásán és nem faggatta tovább, mert tudta, hogy hiába, a titkot Jancsi nem fogja elárulni. Dehogy mégis megtudja, a következő évre pagonyt cseréltetett. S a követ-

kező évben ugyanazt tapasztalta, hogy bögés előtt minden bika az Anton pagonyában, bögéskor Jancsinál volt. Mikor látta a gróf, hogy a dolog nyitjára nem tud rájönni, szépszóval rávette Jancsit titkának elárulására. Jancsi elmondta a turpisságot, mely csupán abból állott, hogy kiváló gondot fordított az anya-vadra. Kedvencz ételek szórásával állandó helyre kötötte őket, úgy számítva, hogy a gavallérok, ha rájuk jön az udvarlási hajlam, a világ végéről is felkeresik a szépnemet s számításában, mint a példa mutatta, nem is csalódott. Az elszórt csemegéről csak annyi felvilágosítást adott, hogy az magyar találmány s annak ismerése a grófnak úgyszólván közömbös, de nem akarja, hogy a »svába« Anton is megtudja.

A gróf méltányolta vadórának gondolkozását, meg aztán ránézve teljesen mindegy volt, hogy melyik pagonyban tartják úgy szólván fogva a remek állatokat megbocsátotta Jancsinak azt a kis hiuságot, hogy a magyar vadórt többre tartotta a cseh jágernél s hogy mégis elejét vegye a versengésnek, kinevezte Jancsit fővadórnek s bizalmas vadászának.

A gróf többször volt azóta külföldön, de csak mint vendég, Jancsi nélkül azonban soha vadászaton részt nem vett. Felesleges mondanunk, hogy Jancsit e kitüntető bizalom, boldoggá tette. Ebből láthatjuk azt, hogy hűséggel, szorgalommal, tudással boldogulhat mindenki s az elismerés előbb-utóbb bekövetkezik.

egy szálfa tönvön való megbecsülésére — esetleg megközelítő értékek megállapítására kapnánk felhívást.

Felhívás és kérelem. Felkérjük azokat az erdőőröket, akik lakó helyükön vagy védkerületükben olyan emlékezetes fát tudnak, amelyről a nép száján valami monda kering vagy amelynek emlékéhez történeti esemény fűződik, hogy azt a históriának mennél bővebb leírása kíséretében e lap szerkesztőségével közölni szíveskedjenek.

Az 1906. év őszen megtartott erdőőri és vadőri szakvizsgák.

(Folytatás).

II. Brassóban.

Az erdőőri szakvizsgák f. évi október hó 22—26. napjain tartattak meg.

A vizsgáló bizottság elnökeül: Garlathy Oszkár kir. erdőfelügyelő, rendes tagokul: Orlovsky Gyula városi erdőmester és Jakab József m. kir. erdőmester nevezettek ki.

Az erdőőri szakvizsga írásbeli kérdései a következők voltak:

I. Egy 675 öl hosszú 25 öl széles erdei tisztás befasítandó. Mily kiterjedésű ezen terület? Hány csemete szükséges holdanként és összesen, ha a jelzett terület 3 éves lúczyenyő csemetékkel sorokban 6 láb sor és 3 láb csemete távolság mellett beültetendő?

II. Egy vágás területen a letarolásra kijelölt bükkfa összeolvasztván és átlóval megmérve, összesen 3254 db törzs találtatott, melyeknek mintafaja 18 m. hosszúsággal és 32 cm. középmérvével számított ki. Kipuhatólandó a vágás alá kerülő fának köbtartalma számítás útján, azon feltevés mellett, hogy a segédtablák rendelkezésre nem állanak. Meghatározandó egyúttal a kipuhított köbtartalomnak megfelelő ürköbméter mennyisége.

III. Erdei rovatos napló készítenő és annak rovataiba egy ismert kihágó által elkövetett és falopásra vonatkozó kihágási eset bevezetendő, a kártérítés és pénzbüntetés meghatározására szükséges mellékkörülmények szabatos felemlítésével.

III. Budapesten.

Az erdőőri és vadőri szakvizsgák f. évi október hó 22—26. napjain lettek megtartva.

A vizsgáló bizottság elnökeül: Neogrady Kálmán kir. erdőfelügyelő, rendes tagokul: Guckler Károly székesfővárosi erdőmester és Lágler Gyula m. kir. erdőmester, pótlagul pedig Szalai Ernő m. kir. közalapítványi erdőmester, végül a vadőri vizsgához vizsgáló biztosul Egervary Gyula m. kir. orsz. vadászati felügyelő nevezettek ki.

Az erdőőri szakvizsga írásbeli kérdései a következők voltak:

I. Egy farakodón 600 db. fenyőrönk fekszik, melyekből 5 m. hossz mellett 250 db. 20 cm. és 350 db. 30 cm. középmérvével bir. Számítsa ki vizsgáttevő,

mennyi ezen 600 db. rönkfának fatömege és mennyi annak pénzártéke, ha 1 m³ ára 25 cm. vastagságig 7 korona, azonfelül pedig 9 korona?

II. Irja le vizsgáttevő, minő kötelezettségekkel és jogokkal ruházza fel az erdőörvény a felesketett erdőőröket?

III. Szerkesszen az előirt hivatalos mintának megfelelő erdei rovatos naplót, s vezessen be abba egy véderdőben felfedezett legeltetési kihágást szarvasmarháról.

A vadőri vizsga írásbeli kérdése:

Ismertesse a kártékony vadak mérgezési eljárását s azoknak pusztítási módjait?

IV. Kolozsváron.

Az erdőőri szakvizsgák f. évi október hó 22—27. napjain lettek megtartva.

A vizsgáló bizottság elnökeül: Gyöngyössi Béla kir. erdőfelügyelő; rendes tagokul: Nagy László uradalmi erdőtanácsos és Szakmáry Ferencz m. kir. főerdész-igazgató, pótlagul: Röhrich Márton m. kir. erdőmester nevezettek ki.

Az erdőőri szakvizsga írásbeli kérdései a következők voltak:

I. Egy egyenszög alakú kopár területen, melynek hossza 512 öl, szélessége 215 öl, a négyes kötelékben 3 láb csemete távolság mellett ültetett csemeték 40%-a kipusztult, a hézagok kipótlandók.

Számítsa ki vizsgajelölt:

a) Hány katasztrális hold az egész terület?

b) Hány katasztrális holdat tesz ki a kipótlandó terület?

c) Hány csemete szükséges a pótláshoz és hány napszám, ha 1000 db csemetét 3 napszamos ültet el?

II. Melyek a hazánkban előforduló nevezetesebb fenyőféle fák? Irja le a lúczyenyőt és használhatóságát?

III. Minő cselekedetek képeznek erdei kihágást és minő cselekedetek vétséget vagy büntetést?

V. Máramarosszigeten.

Az erdőőri szakvizsgák f. évi október hó 22—28. napjain lettek megtartva.

A vizsgáló bizottság elnökeül: Szentimrey Dániel kir. erdőfelügyelő; rendes tagokul: H.-Karácsony Sándor m. kir. erdőmester és Kintses József m. kir. főerdész nevezettek ki.

Az erdőőri szakvizsga írásbeli kérdései a következők voltak:

I. Hány m³ fát tartalmaz egy olyan fenyőszálfarakás (máglya), melyben 500 db szálfá van felhalmozva és az átlagot képviselő szálfá hossza 20 m., középmérvője pedig 25 cm.?

Milyen szabályok szerint történik az erdei rakpartokra vontatott fenyő szálfáknak máglyába rakása és miként történik a tutajba fűrt szálfák méreteinek felvétele?

II. Irja le vizsgázó, hogy melyek azok a külső jelek tenyésztési és használati tulajdonságok, amelyek a kocsá-

nos tölgyet a kocsántalan tölgytől megkülönböztetik; írja le továbbá az utóbb említett tölgyfajnak okszerű és sikeres tenyésztését, arra az esetre, ha:

- a) elegyetlen;
- b) bükkal elegyes kocsántalan tölgy szálerdőt kel felújítani;
- c) a kocsántalan tölgyet egy letarolt ős bükkös helyén kell felnevelni és végül ha
- d) tisztás helyen kell megtelepíteni.

III. Őrjárata alkalmával egy fiatal ültetésben nagyobb számú ismeretlen szarvasmarhát talál pásztor nélkül. Tegyen erről írásbeli jelentést előjáró tisztjének; írja le részletesen az esetről követett eljárását, a kár minőségét és nagyságát.

VI. Pécesett.

Az erdőőri szakvizsgák f. évi október hó 22—26. napjain tartattak meg.

A vizsgáló bizottság elnökéül: Pánczél Ottó kir. erdőfelügyelő; tagokul: Suha Rezső erdőmester és Kolozsváry Andor főerdész nevezettek ki.

Az erdőőri szakvizsga írásbeli kérdései a következők voltak:

I. Egy 7-4 kat. holdnyi tisztás terület soros hálózatban, még pedig 5 láb sor és 2 láb csemete távolság mellett lesz beültetendő.

Az e célra rendelkezésre álló 6900 db. csemetén felül hány darab csemetét kell még beszerezni?

Mibe fognak a beszerzendő csemeték kerülni, ha 1000-jét 5 kor. 20 fillérrel számítjuk?

II. Hány féle üzemet ismerünk az erdőgazdaságban? Mit tud a középerdő- és mit a legelő-üzemekről?

III. Őrjárásának esős időben való bejárása alkalmával a község csordáját 5 éves fiatalosban találja, anélkül, hogy az őrzéssel megbízott csordást szorgos keresés daczára megtalálhatná. Miként fog ez esetben eljárni?

Az erről szóló és főnökéhez intézendő jelentést szerkessze meg. (Folytatása következik.)

Serétes töltények készítéséről.

Irta: L.

II.

Lapunk első számában a serétes lőfegyverhez szükséges töltények készítésének módját ismertettük. Ezen cikkünkben azonban arra, hogy a töltények készítésénél mennyi lőport és serétet használjunk, ki nem terjeszkedtünk, hanem csupán az arányt említettük fel, hogy a lőpor súlyának milyen viszonyban kell lenni a serét súlyához. Mai cikkünkben azt óhajtjuk ismertetni, hogy a tölténybe mennyi lőport és serétet alkalmazunk.

Majdnem minden nevesebb fegyvergyáros és fegyverkereskedő árjegyzékében táblázatos kimutatásba van foglalva, hogy a fegyver öbnagyságának megfelelően mennyi lőport és serétet kell a tölténybe használni. Ezek az adatok a füstnélküli lőpor dobozán is fel vannak tüntetve. A legtöbb vadász tehát nem tőri a fejét

azon, hogy töltényei készítésénél milyen méreteket használjon, hanem az egyes árjegyzékekben feltalálható adatokat fogadja el zsinórmértékül, a szerint, a mint rendes, erősebb, vagy erős töltényre van szüksége.

Pedig ha ezeket a méreteket kissé figyelmünkre méltatjuk, reá jövünk, hogy azoknak nem mindegyikét fogadhatjuk el zsinórmértékül, mert rendszert azokban alig találunk; ezen kívül a gyárost, vagy a kereskedőt — üzleti érdekeinél fogva — más célok is vezérelhetik, mint a vadászt.

Milyen méreteket használjunk tehát töltényünk készítésénél?

Ennek megállapításához meg kell határoznunk a célt, melyet első sorban elérni akarunk.

Első célunk természetesen az, hogy töltényünkkel a vadat megöljük, de a lövés (fizikai hatását) erejéte mellett könnyen elviseljük. Csak másodsorban jöhet figyelembe, hogy lövésünk a serétet lehetőleg tömören vigye a célba, mert hiába hordja össze fegyverünk a serétet, ha töltényünk a vadat meg nem öli.

Ebből kiindulva megállapíthatjuk először is azt, hogy annyi lőport kell töltényünkben használni, a mennyi a serétet a fegyver csővéből olyan kezdősebességgel képes kilökní, hogy a vadat találó serétszemek a vad testébe hatolhassanak, ha ez a lövés tömörségének rovására megy is. Mert igen természetes, hogy az erősebb lökés az egyes serétszemek között erősebb ütődést idéz elő, a serétszemeknek egymáshoz való erősebb ütődése pedig azokat irányuktól jobban eltéríti.

Másodsor pedig azt, hogy bármily mennyiségű serétet használhatunk addig a határig, a meddig a seréthez alkalmazandó lőpor ereje a lövésnél kellemetlenné nem válik.

Ezen megállapítottuk két tétel mennyiségtanilag kifejezve; a lőpornak és a serétnek egymáshoz való (viszonya) aránya.

Mivel pedig úgy a lőport, mint a serétet súlyban fejezzük ki, a lőpornak és a serétnek egymáshoz való arányát kell tehát gramm-egységben keresnünk, a mely arány használata mellett célunkat elérjük.

De ebből egyszersmind azt is következtethetjük, hogy nem a lőpor és a serét mennyisége szerint rendes, erősebb, vagy erős töltényünk, hanem a lőpornak a seréthez való aránya szerint, illetve a szerint, amint a lőpor a serétnek kevesebb, vagy fokozottabb kezdősebességet biztosít.

Lehet tehát 20 grm. serét használata mellett is erős töltényünk, ha a serétnek megfelelő annyi lőport használunk, hogy az a serétnek a megkívánt kezdősebességet kölcsönözze; míg ellenben 35 grm. használata mellett is gyenge lehet töltényünk, ha a használt lőpor ereje a serétnek a megkívánt kezdősebességet nem biztosítja.

Melyik hát az az arány, melynek használata mellett célunkat elérhetjük, használjunk bár lőport vagy serétet kevesebb vagy nagyobb mennyiségben?

Ezt az arányt csakis kísérletek útján állapíthatjuk meg és a gyakorlatban igazolhatjuk annak helyességét.

A mi kísérleteink és a gyakorlat azt igazolják, hogy célunkat a lapunk első számában felállított arányokkal érhetjük el legsikeresebben. E szerint fekete löporral töltött gyengébb erejű tölténynél a löpornak a seréthez úgy kell viszonylani, mint 1 : 6·4-hez. Erősebb tölténynél, mint 1 : 6-hoz. Osztrák füstnélküli löporral töltött gyengébb erejű tölténynél, mint 1 : 12-höz. Erősebb tölténynél, mint 1 : 11·2-hez.

Ezen arányok szem előtt tartásával például 3, 4, 5, 6 vagy 7 grm. I. számú fekete löporhoz 19, 25·5, 32, 38, 44·5 grm. serétet kell vennünk, ha gyengébb; 18, 24, 30, 36, 42 grm. serétet, ha erősebb töltényt kívánunk, használjunk bármily öbnagyságú fegyvert; 1·8, 2, 2·2, 2·4, 2·5, 2·7 és 3 grm. I. számú füstnélküli löporhoz pedig 22, 24, 26, 29, 30, 32, 36 grm. serétet kell vennünk, ha gyengébb; 20, 22, 25, 27, 29, 30, 34 grm. serétet, ha erősebb töltényt kívánunk.

Megjegyezzük azonban, hogy miután a kisebb öbű fegyverek töltényeinek fojtásai (dugó) a nagyobb öbűekénél jobban záródnak, a löporgázoknak a fojtás elé jutásához ennél fogva kevesebb tér nyílik, mint a nagyobb öbűeknél: a kisebb öbű fegyvereknél a serétből a felállított aránynál valamivel több vehető.

Lássuk most már, hogy az úgynevezett gyengébb és erősebb töltényeket illetőleg a löpor és a serét mennyisége tekintetében a használatban elterjedt készítési módok mennyire fedik az általunk előadottakat?

Egy magyar fegyverkereskedő árjegyzékében találjuk, hogy 16-os öbű fegyverhez rendes töltés: 4·5 grm. löpor, 28 grm. serét. E szerint a löpor a seréthez úgy viszonylik, mint 1 : 6-hoz. Erősebb töltés: 5 grm. löpor 30 grm. serét. E szerint a löpor a seréthez szintén úgy viszonylik, mint 1 : 6-hoz. Szerintünk itt mind a két töltény egyformán erős, csak hogy az elsőben kisebb, a másodikban nagyobb adag löpor és serét van alkalmazva.

Meg kell itt jegyeznünk, hogy a gyengébb, vagy rendes töltést nyáron, míg az erős, vagy erősebb töltést télen kell használnunk; mert tudva levő, hogy nyáron a vad szőrméje, tollazata hiányos, télen azonban teljes és így a serétet nyáron kisebb erős is beviszi a vad testébe, mint télen. Felmerül itten tehát az a kérdés, hogy szükséges-e télen több serétet venni, mint nyáron? mert a kiemelt példa az erősebb töltés alatt a téli időszakban használandó nagyobb adagú töltést érti.

Ha például nyáron a vad testébe a töltényből hat szem serét annyira behatol, hogy a vadat azonnal megöli, vajjon hat szem serét télen nem öli-e meg azonnal azt a vadat, ha ugyanúgy behatol testébe?

Természetes, hogy ép úgy megöli.

Alig szükséges tehát télen több serétet használni, ha csak attól nem tartunk, hogy a télen használandó erősebb tölténynél a löpor fokozottabb ereje a serétszemeket erősebb egymáshoz való ütődésük

folytán irányuktól jobban eltéríti, minél fogva a vadat ugyanazon mennyiségű serétből kevesebb serétszem találhatja.

Egy osztrák fegyvergyáros árjegyzékében találjuk, hogy 16-os öbű fegyverhez rendes töltés: 4 grm. löpor, 30 grm. serét. E szerint a löpor a seréthez úgy viszonylik, mint 1 : 7·5-hez. Erős töltés: 4·5 grm. löpor, 30 grm. serét. E szerint az arány: 1 : 6·7-hez. Itt mind a két töltényt gyengének mondhatjuk, mert az utóbbi nagyobb adagú csak valamivel erősebb, mint a másik.

Ha most ezt a két példát még összehasonlítjuk, azt is tapasztaljuk, hogy míg a magyar fegyverkereskedő, — bár a gyengébb és erősebb töltények készítésénél tévedésben van, — szándéka nemes, mert töltényei készítésénél a fősúlyt első sorban nem saját üzleti érdekére, hanem arra helyezi, hogy a vadász a vadat elejtse. Nem így azonban az osztrák fegyvergyáros, mert ő már töltényeit úgy készíti, hogy a lövés a serétet összebb hordja. Érdeke ugyanis első sorban az, hogy fegyverét megvegyék. Mert ha valaki fegyvert vásárol, a kiválasztott fegyverrel először is célba lő, kitapasztalni, hogyan hord a fegyver. Ha összehordja a serétet, ez tetszik a vevőnek és a fegyvert megveszi. Más kérdés azután, hogy a fegyver azt a szépen összehordott serétet be is viszi-e a vadba annyira, hogy azt megölje? A fegyverkereskedő üzleti érdeke tehát elsősorban azt kívánja, hogy a fegyver összehordjon. Céljának megfelelő töltényeket készít és ajánl ennél fogva vevőinek.

Nézzük most, hogy áll ez a fegyverkereskedő és fegyvergyáros a füstnélküli löporral töltött töltényekkel?

A fegyverkereskedőnél rendes töltés: 2·3 grm. löpor, 28 grm. serét. E szerint a löpor a seréthez úgy viszonylik, mint 1 : 12-höz. Erős töltés: 2·5 grm. löpor, 32 grm. serét. E szerint az arány: 1 : 12·8-hez. Az erősnek jelzett nagyobb adagú töltény tehát gyengébb, mint a rendesnek jelzett, megfelelő arányú töltés. A tévedés itten nyilvánvaló, mert ha önérdék forogna fen, a rendesnek jelzett tölténynél sem tartotta volna be a helyes arányt.

A fegyvergyárosnál rendes töltés: 2·25 grm. löpor, 30 grm. serét. E szerint az arány 1 : 13. Erős töltés: 2·4 grm. löpor, 30 grm. serét. E szerint az arány: 1 : 12·5

A füstnélküli löpor dobozán levő feljegyzés szerint rendes töltés: 2·2 grm. löpor, 27 grm. serét. E szerint az arány: 1 : 12·3. Erős töltés: 2·5 grm. löpor, 32 grm. serét. E szerint az arány: 1 : 12·8. Az erősnek jelzett nagyobb adagú töltés tehát itt is gyengébb, mint a rendesnek jelzett kisebb adagú.

Az előadottakból láthatjuk, hogy a serétes töltények készítésénél a közhasználatban elterjedt méretek a löpornak a seréthez való arányát illetőleg a kifejtett elmélet alapján a gyakorlatban is sikerrel érvényesített tételeinkkel nem mindenben egyeznek; továbbá, hogy a közhasználatban levő azon kifejezések, hogy a töltény »erősebb« vagy »erős« tévesek, mert ezen kifejezések rendszerint a töltényben használt löpor és serét fokozottabb mennyiségét az »erő« kifejezéssel jelzik, holott a mennyiséget ebben az esetben nem az »erő«, hanem az »adag« változása fejezheti ki, a szerint, a mint a löporból és a serétből nagyobb adagot veszünk.

Hasznos tudnivalók.

A tyukok tojóképesége.

A »Försters Feierabend«-ból olvassuk a következő tanulságos dolgot.

A tyukok petefészke szőlőgerezd alakú mirigy, amely 600—800 petéből áll. Ezen peték rendes ápolás mellett egy bizonyos idő alatt mind kifejlődhetnek, de mert a peték nem szaporodnak, a tyúk a jelzett mennyiségnél többet tojni nem tud.

A tenyésztő érdekében tehát kívánatos, hogy a tyuktól a jelzett mennyiségű tojást minél rövidebb idő alatt megkaphassuk, mert ez által a tenyésztő jelenlékeny eleséget takaríthat meg.

Egy házi tyúk átlagosan az első évben 10—100 tojást tojik, a második évben 100—200-at, a harmadik évben 120—135-öt, a negyedik évben 100—150-et, az ötödik évben 60—80-at, a hatodik évben 50—60-at, a hetedik évben 35—40-et, a nyolcadik évben 15—20-at, a kilencedik évben már csak legfeljebb tizig viszi fel.

Ezen szám adatok azt mutatják, hogy a negyedik év után, vagyis az ötödik évtől kezdődőleg a tojások száma apad s a tyúk növekvő korával a tojások száma fokozatosan apad, s a hat—kilencedik esztendőben már a tojások száma olyan csekélyre apad le, hogy a tyukok etetésére fordított eleség költségét nem fizeti meg.

Ebből kifolyólag oda kell törekedni, hogy a tyukokban levő peték minél rövidebb idő alatt tojássá fejlődjenek, s ezen tojásmennyiséget a lehetőség szerint rövid idő alatt a tyukoktól meg is kaphassuk.

Ezt pedig úgy érhetjük el, ha a tyukokat fiatal éveikben jól etetjük, s így 3—4 év alatt az összes bennök képződhető tojásmennyiséget már megkapjuk.

Ilyenképen a tyúk már a negyedik évében levágható, s nem szükséges még tovább etetni, miáltal nemcsak hogy számbavehető mennyiségű eleséget takarítunk meg, hanem fiatalabb húshoz is jutunk, mintha a tyukot pl. csak 8—9-ik évében vágjuk le.

Négy évnél tehát tovább egy tyukot sem tanácsos tartani, hanem a negyedik tojási időszak után levágni.

Hogy a levágásra kerülő állatoknál tévedés ne történhessék, czélszerű a tyukokat különféle színű lábgyűrűvel megjelyezni.

A nyulrágta gyümölcsfák ápolása.

Télen át, s főleg nagy hóállaskor a nyulak a gyümölcsösöket rendkívül nagy előszeretettel keresik fel, s ha nincs a gyümölcsös jól körülkerítve, valóban néha igen érezhető károkat okoznak.

A nyulrágás következtében a gyümölcsfák tönkremennek.

Ezért, ha gyümölcsfáink be nem kerített helyen állanak, igen czélszerű a nyul rágása ellen már a fákat előzetesen megvédeni olyképen, hogy vagy szalmával vagy gyékényvel vagy zsákdarabokkal a gyümölcsfákat körülkötjük.

Ha azonban nyulrágás mégis előfordul, akkor a nyulrágás okozta sebeket, mint a »Försters Feierabend«-ben olvassuk, a következőképen gyógyítjuk:

Agyagból és marhatrágyából vastag pépet készítünk és körülbelül ujjnyi vastagon bekenjük a keletkezett sebet.

Hogy a pép rajta maradjon, ezt a bepéelt sebhelyet körülkötjük régi zsákokból vágott rongysávokkal.

A kötést csavarosan eszközöljük s az utolsó csavarásnál a rongysáv egyik végét a kötés alá huzzuk s még valami erős fonállal körülkötjük.

Igen fontos az, hogy a sebeket azonnal bekössük, mert a seb helyén sokszor friss héj- és kéregrészek vannak, melyeket, ha az azonnali bekötéssel a levegő hozzájutásától elzárunk, zöld állapotban maradnak és gyorsabban beheggednek.

Ha ellenben ezen említett szövetrészek a levegő hozzájárulásának ki vannak téve, kiszáradnak és a seb nem hegged be a kívánt alakban.

Erdőőri kinevezések.

A m. kir. erdőkinestárnál.

A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság főnöke: Dadai Albert, Dénes József, Németh József, Kebelei József, Juhász József, Lincsmayer Antal, Buda Imre, Kebelei Miklós, Fülöp József, Markó Miklós, Jank Avram, Moldován Gergely, Schuller István, Csiky Dénes, Buzgár János, Balogh Mihály, Erdősi János, Luppinger Ferencz, Erdősi István, Szobodeczky Amand, Kádár József, Pap Albert, Kérai János és Lendetzky József m. kir. erdőőröket m. kir. főerdőőrökké nevezte ki.

*

A zsarnócezi m. kir. erdőhivatal főnöke: Wojnarovszky Ágoston, Országh Adolf, Nickl Géza, Karlovsky György, Wojnarovszky Antal, Nemetz Arnold, Ruiszl Emil, Medriczky Milan, Knobloch János, Halász Győző, Prikril János és Dobry József m. kir. erdőőröket m. kir. főerdőőrökké nevezte ki.

*

A liptóújvári m. kir. főerdőhivatal főnöke: Harmann János, Kropacsek Lajos, Kudlicska Sándor, Harmann József, Lánzos Dénes, Polják Andras, Rőcei János, Rajtsányi Ferencz, Ambró János, Vörös János, Felber Rezső, Besreda János, Havas Péter, Kuszka József és Derekas Sándor I. oszt. m. kir. erdőőröket II. oszt. m. kir. főerdőőrökké, — Krasznez Iván I. oszt. m. kir. erdőlegényt III. oszt. m. kir. erdőőrré, — Lerner Ernő II. oszt. m. kir. segéderdőőt és Kabzányi János végzett erdőőri szakiskolai növendéket II. oszt. m. kir. erdőlegényekké, — Ondrasik Tamás napibéres erdőszolgát II. oszt. m. kir. segéderdőőrré nevezte ki.

*

A lugosi m. kir. erdőigazgatóság főnöke: Popeszku Miklós, id. Lugosán Miklós, Gyorgyevits Szvetozár, Csósza Vazul, Murár Demeter, Zsiván János, Csorogár Vincze, Zsurmeszku Péter, Garay József, Zsigó Károly, Franczeszku János és Krismár Vincze I. oszt. m. kir. erdőőröket m. kir. főerdőőrökké nevezte ki.

*

Az apatini m. kir. erdőhivatal főnöke: Orosz István, Leszher Sándor, Seiber Zsigmond, Nyárai András,

Czakóczy Bertalan, Gersits András, Palerer Sándor, Lehmerák János és Mihajlovits János I. oszt. m. kir. erdőörököt m. kir. főerdőörökké nevezte ki.

*

Az orsovai m. kir. erdőhivatal főnöke: Kokosu Traján, id. Csokerlia György és Novacsescu Pál m. kir. erdőlegényeket m. kir. erdőörökké, — Teleki Antal II. oszt. m. kir. erdőlegényt I. oszt. m. kir. erdőlegénnyé, — Dragilla József, Fenesán Döme, Greku Mihály és Márta István szakvizsgázott erdőörököt II. oszt. m. kir. erdőlegényekké nevezte ki.

Az igen tisztelt előfizetőinket felkérjük, hogy az előfizetés alkalmával a néven kívül a lakóhelyet és az illetékes postát is lehetőleg pontosan sziveskedjenek kitüntetni, nehogy a lap szétküldésénél zavarok keletkezzenek.

Együttal értesítjük a t. előfizetőket, hogy a lap kiadóhivatalába beérkezett előfizetési díjak átvételét a jövő számokban nyugtázzuk.

Levélszekrény.

Néhány szó a Kartársakhoz.

Azt hiszem, hogy szükségtelen a meginduló lapunkat »Az Erdőt« kartársaim figyelmébe ajánlani, mert valószínűleg mindegyik kartársam, aki az első számát látta, tekintve kiindulási helyét, a lapnak megjelenését, mint egy meglepetésnek és újévi ajándéknak veszi s örömmel gondolja, hogy hála Istennek mi sem leszünk már teljesen elhagyatva... immár illetékes kezekbe került a mi ügyünk is. Hálánk és köszönetünk érte a Nagytekitetű Országos Erdészeti Egyesületnek és Török Sándor, m. kir. erdőmester úrnak. Háláljuk meg a mindkét részről irántunk nyilvánult jóindulatot azzal, hogy már most mindnyájan sorakozzunk a lap mellé (különben ezt a mi érdekünk kívánja s nem hiszem, hogy akadna egyetlenegy kartárs is, aki nem segítene a saját háza építésénél) tegyük ezt a lapot életképessé és erőssé, hogy megfelelhessen nemes céljának, amely végeredményében a mi javunkra válik. »Az Erdő« legyen a mi illetékes, újszólván vérbeli lapunk, amely hivatva lesz bennünket vezetni, érdekünket védeni és ott, ahol és amikor szükséges lesz éreztünk szót emelni.

Rendeljük meg tehát »Az Erdőt« mindnyájan, még pedig, mivel az előfizetési díja nagyon mérsékelt, aki csak teheti, mindjárt az egész évre egyszerre fizessen elő.

Krakkó, 1906. december hó 28-án.

Kartársi üdvözléssel

Bartha József s. k.
m. kir. főerdőr.

Kedvezmény. A Blum és Társa elsőrangú jóhírnévű egyenruházati intézet (Budapest, IV. Kossuth Lajos utca 14/16. sz.) ismét szép tanujelét adta az erdészeti altisztek iránt érzett s máskor is tapasztalt rokonszenvének azon tényével, hogy az ezen lap előfizetői által a cégénél rendelt cikkek számlaösszegéből $1\frac{1}{2}\%$ -ot juttat az Országos Erdészeti Egyesület által a lap tisztajövedelméből alkotandó és kezelendő oly alap javára, a mely az erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog fordítani.

20. szám.

1907.

Pályázati hirdetmény.

A deliblati kincstári homokpusztán 2 (kettő) korona napidíj élvezetével rendszeresített napidíjas **erdőőri állásra** pályázat hirdettetik.

Az állás ideiglenes jellegű. Megfelelő szorgalmú és kifogástalan magaviseletű szakvizsgázott egyéneknek azonban erdőorré leendő kinevezésre is kilátást nyújt.

Pályázóktól erdőőri szakiskolai végzettség valamint orvosi bizonyítvánnyal igazolt ép, erős és egészséges testalkat okvetlenül megkívántatik.

Shakiskolai végzettség alapján erdőőri szakvizsgát is tett és katonaviselt egyének előnyben részesülnek.

Folyamodványok **folyó év február 20-ig** alóírt birtokkezelőséghez küldendők.

Deliblát, 1907. évi január 8.

Deliblati m. kir. kincstári birtok
kezelősége.

E. S. 1—*

Pályázati hirdetés.

Az egi főkáptalan urad. erdőhivatalánál egy III. oszt. **erdőőri állás** azonnal betöltendő.

A kérvényhez csatolt bizonyítványok másolatban terjesztendők be, mert vissza nem küldetnek.

E. 7. 1—*

Gyümölcsfa-csemetékkel nagyban

faiskolák létesítésére, gazdasági egyesületeknek nagy mennyiségben, jól és jutányosan szolgálhatok.

Nagyobb szükségleteknél különleges árajánlatokkal készségesen szolgállok. — Készlet 1 éves átültetlennel és 2 éves átültetett:

több $\frac{1}{2}$ milliónál **alma** — valódi vadalma
közel $\frac{1}{2}$ millió **körte** — vadkörte
cca. $\frac{1}{4}$ » **birs** — dugványcsemeték

100.000 drb kajszin, mandula és őszibarack. — Készletheben gesztenye és gleditschiafák ezerszáma.

cca. $\frac{1}{4}$ millió **Mariannaszilva** — dugványok

» $\frac{1}{4}$ » **Myrabolana** és **szilva**

» $\frac{1}{4}$ » **Meggy** és **cseresznye**

vannak továbbá nagy mennyiségben sorfák, különösen

Mühle Vilmos, faiskolák,
cs. és kir. udvari szállító **Temesvár.**

Árjegyzék, dúsan illusztrált, kívánságra ingyen.

Ny. 2. 2—*

SCHERTER TIVADAR

előbb PAUSENBERGER

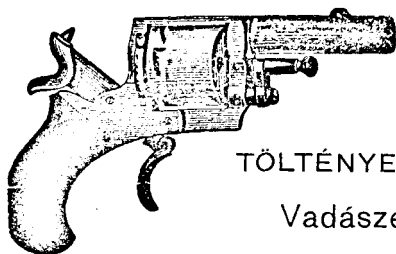
VASKERESKEDÉS

Temesvár-Belváros,

Hunyadi- és Jenő herezeg-utca sarkán.

Telefon 499.

Legnagyobb választék Vadász-, Madár- és Flaubert-fegyverekben, Forgópisztolyok, Browning-ismétlő pisztolyok, Flaubert-pisztolyok.

AMERIKAI
LÉGFEGYVEREK

TÖLTÉNYEK és SERÉT

Vadászeszközök.

Ny. 5 2-*

KOLARITS NÁNDOR

Első délmagyarországi egyenruházati intézete
és férfiruha műterme

TEMESVÁROTT

szállít legjobb **egyenruhát,**
egyenruházati cikkeket és polgári ruhát
előnyös feltételek mellett.

Ny. 4. 2-12

SORFÁK.

Erősebb fákbani nagyobb szükségletnél speciális ajánlattal állok szolgálatra, — különösen

Acer, Gesztenye, Gleditschia, Fraxinus, Maclura, Quercus, telt **Crataegus, Robinia** stbi-ből.

Mühle Vilmos, faiskolák,
cs. és kir. udvari szállító **Temesvár.**

Ny. 3. 2-*

BLUM ÉS TÁRSA

ELSŐRANGU EGYENRUHÁZATI INTÉZET

BUDAPEST IV, Kossuth Lajos-utca 14/16. sz.

Mesteri szabású, izlésteljes csinos kiállítású
erdészeti és erdő altiszti egyenruhák

nemkülönbön felszerelési cikkek szállítására.

Ezen lap előfizetői által nálunk rendelt cikkek számlaösszegéből 1½ %-ot adunk át a fentebb tervezett erdőaltiszti alap javára.

Hivatalos úton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt — a bekekinthető számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivételbe.

Polgári ruhák

a legújabb francia- és angol-divat szerint, szinte *jutányos árban* készíttetnek. Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerzünk és a vidéki megrendelések kivételére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk.

Kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg **árjegyzékünket** és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. — Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel:

BLUM ÉS TÁRSA

Szerb kir. udvari szállítók.

ő cs. és kir. Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságú földmivelésügyi Minisztérium hivatalosan megbízott erdőészeti egyenruha szállítói.
Az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagjai.

E. 6. 2-*

